

**Prirodno-matematički fakultet
Društvo matematičara i fizičara Crne Gore**

OLIMPIJADA ZNANJA 2018

**Takmičenje iz FIZIKE
za II razred srednje škole**

1. U horizontalnom zatvorenom sudu nalazi se pokretni klip koji može da klizi duž zidova suda bez trenja. Klip je spojen sa lijevim krajem suda elastičnom oprugom. Lijevo od klipa je vakuum, a desno jednoatomski gas u zapremini V_0 , na pritisku p_0 i temperaturi T_0 . Odrediti toplotni kapacitet ovog gasa. Kada je sud prazan, klip stoji uz desni zid suda i opruga je tada nedeformisana. Toplotni kapaciteti klipa, suda i opruge su zanemarljivi.

2. Jačina električnog polja u blizini Zemljine površine je $130V/m$. Zemlja je neprekidno izložena kosmičkom zračenju koje se uglavnom sastoji od protona, srednjih kinetičkih energija nekoliko milijardi elektron-volti. Intenzitet (n) protonskog zračenja koje stiže do Zemljine površine je približno $1 \text{ proton}/(cm^2 \cdot s)$. Procijeniti koliko je vremena potrebno da protoni povećaju potencijal Zemljine površine toliko da više ne mogu stizati do nje. Poluprečnik Zemlje je $R = 6400 \text{ km}$, naelektrisanje protona je $1,6 \cdot 10^{-19} \text{ C}$, a $\frac{1}{4\pi\epsilon_0} = 9 \cdot 10^9 m/F$.

3. Naelektrisani kondenzator kapaciteta C veže se na krajeve provodnika promjenljivog otpora. Odrediti kako se mijenja otpor sa vremenom, ako je njegova početna vrijednost bila R_0 , a jačina struje kroz provodnik je konstantna za sve vrijeme pražnjenja kondenzatora.

4. Na nitima jednakih dužina, učvršćenim u jednoj tački, obješeno je N jednakih naelektrisanih kuglica. Kada je sistem u ravnoteži u vazduhu, ugao između svake niti i vertikale je α . Ukoliko su kuglice uronjene u tečnost gustine ρ_0 , pri ravnoteži sistema ugao između niti i vertikale je β . Odrediti relativnu dielektričnu propustljivost date tečnosti. Gustina materijala od koga su napravljene kuglice je ρ .